

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na Štarem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 "
za četrt leta . . . 2 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl.
za pol leta . . . 4 "
za četrt leta . . . 2 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Ali smo dosti delavni?

(Dalje in konec.)

Do časnikov svojih v obče slovensko občinstvo nikakor ne stori svoje dolžnosti, to smo že zadnjič dokazali. Ali pa časniki store svojo dolžnost do občinstva, ali vstrezajo vsim željam in zahtevam, ki se stavijo do časnikov, zlasti političnih, sploh? Ne, vsaj večidel ne, in zakaj ne? Nekaj vzrokov za to smo že navedli. Kakor ima vsak greh, vsaka malomarnost nasledke slabe, tako tudi malomarnosti občinstva nasproti časniki ne morejo biti po vsem izvrstni. Če ti manjka zabele in soli, ne boš mogel skuhati dobre jedi. Časniki so naslonjeni na več rok, več peres, na ves narod naš, in na nič drugega, ker do njih ne držé proge od tistega vira, iz kterega dotaka skrivna podpora v vredništvu nam sovražnih nemških liberalnih in nemčurskih listov; če jih toraj občinstvo v nemar pušča, morajo veneti, slabeti ali celo vsahneti, če prav bi ne imeli nobenih drugih zaprek, nikogar, ki bi jih preganjal. Ali slovenski listi imajo tudi očitne nasprotnike, ki jih zadržujejo v delovanju, jim pristrizajo peruti in prizadevajo veliko škode. To je namreč nemila roka cenzure. Zato listi ne smejo vselej tako resnice povedati, kakor teče s peresa, najmastnejši, najslanejši članki zapadejo policiji. Nasledek tega je velika materialna škoda, denarna kazen ali pa še celo zapor vrednikov, odpad naročnikov, ki ne dobivajo lista po naročilu, bralci se pa naveličajo prenavadne hrane, kakoršno jim še pusti roka policije, kajti to, kar policija skoz vrtica

pusti, je navadno že tako pusto, nezabeljeno in premalo slano, da se krepkejše hrane želeči si duh ž njim res nasititi ne more in mu kmalu jame presedati. Kdo ne bo godrnjal, če si naroči pečenke in za to, kar bi veljala, dobi le krompirja v oblicah ali nezabeljene kaše!

Vendar tega naveličanja od strani slovenskega občinstva ne moremo nikakor odobravati. Če pride burja ali če mraz vzame drevesu cvetje, da eno leto ali dve ne dobiš toliko ali takega sadja od njega, kakor ga pričakuješ, boš li drevo posekal in v ogenj vrgel? Ali ne boš marveč imel potrpljenja ž njim in dalje skrbel za-nj? kajti to ti je jasno, da drevo samo na sebi ni krivo pičlega ali slabega sadu, marveč le neugodne uime, ki pa ne morejo zadeti ga vsako leto, ker enkrat bo že ugodnejše vreme. Ali bi ti potem ne bilo žal za lepo drevo, katero si uničil in zavrgel? Na novo saditi ga je prepozno, ker ti ne bo dorastlo brž do rodovitnosti, in tako boš imel pač najugodnejše vreme, a sadja vendar nič, ker ne bo drevesa, ki bi ti ga rodilo. Časniki, da bi bili dobri, se ne ustanove vsak hip, ker manjka sodelavcev in glavnih moči. Ako kak slovenski časnik propade, so pisatelji in vredniki njegovi prisiljeni drugje si iskati kruha in čega najdejo, ne bodo se več vrnili nazaj, če jih bote klicali, ker ima skoro vsak o tem že dosti britke skušnje.

Po vsem tem je razvidno, da je zanemarjanje dobrih slovenskih časnikov — kajti le o dobrih je tu govorjenje — velik naroden greh in bo imelo gotovo hude nasledke za osodo naroda prej ali slej. Kar velja o časnikih, velja

tudi o knjigah, ki prihajajo na prid naroda na svitlo z namenom izobraziti ga na to ali ono stran ali izuriti ga v boju za bodočnost njegovo. Pisateljev naših pri spisovanju in izdajanju takih knjig gotovo ne vodi dobičkarija, tako aboten menda nobeden izmed njih več ni, da bi pri takih rečeh dobička iskal, ker mora vesel biti če se mu po prodaji povrnejo le lastni denarni stroški, ne da bi bil trud njegov le pičlo plačau. Ali tudi tega vselej ne doseže, ker brali bi ljudje že še, pa denar za knjige jim gre le težko iz žepa. Pisatelj bi moral biti pravi Nabob ali Rothschild, pa bi še prišel da beraško palico z izdajanjem knjig za narod slovenski, če bi hotel doseči blagi namen, ki ga vodi pri početju njegovem. Res, da je narod naš reven, ubog, da mu od pridelkov ostaja komaj toliko, kolikor potrebuje za hrano in obleko; ali to ni opravičen izgovor, ker mu je duševna hrana ravno tako potrebna, kakor telesna. Tudi si more le po izobraženju zboljšati stanje in osnovati si boljšo prihodnost, to je dandanes tako jasno, da ni treba nobenih dokazov več. —

Premalo delavnosti je toraj pri nas na vsakem polji, posebno na političnem. Naši nasprotniki so nas prehiteli, to se ne dá nikakor tajiti, to kažejo marveč njihovi vspehi nam nasproti, ki so po vsem nenaravni. Kdo bo verjel, da slaboten človek vrže velikana, ki labko nese po dva, tri take ljudi, vendar-le ob tla? In vendar je to mogoče, kajti kaj pomaga telesna moč, če so pa udje neokorni, negibčni? Vsak človek ima svoje slabosti in če se naučiš prijeti ga pri teh, zmagal boš, čeravno si slabši od njega. Nasprotniki naši pa so dobro

Plunka.

(Po T. Körnerju poslovenil A. P—i.)

Tajnik je živel s svojo mlado soprogo še v spomladanskih dnevih medenega časa. Nju niso bile zedinele ne ozirnosti, ne mimoidoče nagnjenje, o ne, plamteča, dolgo skušana ljubav je venčala njuno zvezo. Že zgodaj sta se bila spoznala, ali Edvarda sili odlašano namestenje odložiti zmiraj bolj namen svoje želje. Naposled vendar dobi vmestilno pismo, in v nedeljo potem vpelje že svojo zvesto devo kot soprogo v novo stanovanje. Po dolgih tlačanskih dnevih medsebojnih pozdravov in rodbinskih svečanosti sta vendar enkrat lahko vživala lepe večere, ne motena po drugih, v priprosti samoti. Nadopolne slike o bodočem življenju, Edvardova strančica (= flavta) in Jozefina plunka krajšajo ure, ki le prehitro zginejo ljubečima, in čisto soglasje njunih zvukov bilo jima je prijazna slutnja bodočih dni. Nekega večera se dolgo razveseljujeta z godbo, ko jame Jozefa tožiti, da jo glava boli. Skrbečemu možu je bila zamolčala nekak neprijazen čut od zjutraj in sprva pač neznamenita vročnica se je vkore-

ninila po navdušenosti pri godbi in po velikem prizadevanju čutov toliko bolj, ker je bila že od mladosti mehkočutna. Ne zakriva dalje svojemu soprogu in skrbni Edvard koj pošlje po zdravnika. Ta pride, pravi, da je malenkost ter obljubi za jutri popolno zboljšanje. Toda po jako nemirni noči, v kterej je neprestano bledla, najde zdravnik ubogo Jozefo v stanu, ki je kazal vse simptome hude vročnice. Vsakoršna zdravila jej daje, ali Jozefina bolezen postaja dan na dan huja. Edvard se skoro ne zaveda. Deveti dan čuti Jozefa sama, da ne bo moglo dalje vzdržati te boleznijeno slabo čutništvo; zdravnik je bil to Edvardu že prej povedal. Dozdeva se jej, da je njena zadnja ura prišla in z mirno vdanostjo pričakuje svoje osode. „Dragi Edvard!“ reče soprogu zadnji-krat ga pritiskaje na svoja prsa: „z globoko otožnostjo se ločim od te krasne zemlje, kjer sem našla Tebe in visoko blaženost na tvojem srcu; a če mi tudi ni dano dalje biti srečni v tvojem naročju, tedaj naj plava okolo Tebe Jozefina ljubezen kot zvest genij, dokler se zopet zgoraj vidiva!“ To izustivši se zgrudi in mirno zaspi. Bilo je ob deveti uri zvečer. —

Kar je Edvard trpel, je neizrekljivo; dolgo

se bori z življenjem, bolest razdene njegovo zdravje in če je ravno vstal po dolgi boleznij zopet, vendar ni več mladostne moči v njegovih udih; vtopi se v globoke sanje, in hira vido- ma. Globoka otožnost stopi na mesto obupnosti in tiha bolest blaži vse spomine na ljubljeno. Pustil je bil Jozefino sobo v tistem stanu, kakor je bila pred njeno smrtjo. Na šivalni mizici leži še vse orodje in plunka stoji mirno in nedotaknjena v kotu. Vsak večer zahaja Edvard v to svetišče svoje ljubezni, vzemši seboj strančico in naslonivši se, kot v dobi svoje sreče, na okno izliva v mile zvuke nekončno hrepenenje po dragi podobi senčnati. — Nek večer stoji tako v sanje vtopljen v Jozefini sobi. Lune jasna noč veje iz odprtih oken proti njemu, in z bližnjega grajskega stolpa napove čuvaj deveto uro; tu kar na enkrat zadoni plunka k njegovim glasom, kot da bi jo ubral lahen dihlej kakega duha. Čudé se ostrmi ter jenja piskati na strančico in z njo obmolkne tudi plunka brenk. In zdaj začne z globokim trepetom Jozefino najljubšo pesem, in zmiraj glasneje donijo strune k njegovim melodijam in v najvišjem soglasju se zlijejo zvuki. V sveti grozi se zgrudi Edvard na tla

preštudirali slabosti naše, zato nas vedo tu pa tam premagati, dasiravno je nas veliko večje število od njih.

Zato posnemajmo jih! Kakor oni vedno na straži preže, nobene dogodbe ne prezrejo, se nikdar ne utrudijo, nikdar orožja ne položijo, če so tudi še tako tepeni, kakor imajo pravo mačje življenje, tako bodimo tudi mi neutrudljivi, vsak naj si misli, da je njegova delavnost vsemu narodu koristna, potrebna, ker smo vsi kakor udje verige; če le eden odneha, potem zgubi veriga moč, je pretrgana in ne drži več. Dokler ta misel, ta zavest ne prešine vsakega izmed nas, tako dolgo tudi trud posameznih ne more imeti pravega uspeha, kajti kaj pomaga, če ima armada vodjo in niže poveljnike še tako umne in za boj navdušene, če pa vojakov ne navdaja pravi duh, če ne poslušajo poveljnikov, če se jih prime bojzaljivost, strahopetnost! Vse je zgubljeno, sovražnik ima lahko delo.

Ne vem, če ne bode to moje premissljevanje vpitje dolgočasnega pridigarja v puščavi. Grajati ljudi je večidel nevhaležno delo, ne pomaga dosti in grajalec sme biti vesel, če mu poslušalci ne uidejo, predno konča. Zato se tudi jaz ne morem nadjati od svojih besedi istega uspeha, kterege si želim; zadosti mi bo že, ako je mojih besedi le tu pa tam ktera padla na rodovitno zemljo. Saj je tudi lovec vesel, če izmed dvajset, trideset zrn, ki jih dene v puško, zadene le eno. Bog daj, da bi ne bil si prav zastoj krhal peresa!

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. oktobra.

Avstrijske dežele.

Cesar bodo danes na Dunaju avdijence delili. Cesarjevič pa se je včeraj odpeljal v Gödöllö. 8. t. m. je imel izpraševanje iz cerkvenega prava, v katerem ga je podučeval vseučiliški profesor dr. Jožef Čižman.

Delegacija takrajlitavska vojnemu ministru ni hotela dovoliti stroškov za prestrojenje generalnega štaba in za konje stotnikov; konservativno-narodna poslanca dr. Smolka in dr. Oelz sta krepko podpirala predlog vojnega ministerstva, ter pri tej priliki zopet pokazala, da vladi nasprotna stranka ima več lojalnosti, kakor nemško-liberalna svojati, ki povsod išče le svoje koristi.

ter razprostre roki, da bi objel blago senco, ter zdajci čuti, kakor bi bila dihnila proti njemu pomladna sapa, in bleda, leskeča svetloba vzleti mimo njega. Vsplamti in zakliče: „Poznam Te, poveličana senca moje blažene Jozefe! Zvesta si svoji besedi; čutim dihlje, objem tvojega poveličanja.“ — V globoki blaženosti prime zopet strančico in zopet poje plunka, a zmirom lahneje in lahneje, da se slednjič razgubi njeno šepetanje v dolgih akordih. Edvardova vsa moč življenja se zelo vshiti po duhovitih pozdravih tega večera; nemirno se vleže v posteljo in v vseh živih sanjah ga zove šepetanje plunkino. Pozno in onemogel po ponočnih domišljijah se zbudi, vse svoje bitje čuti čudapolno vshičeno in oživi se misel v njem, da se bo kmalo preselil, kazajoča zmago duše nad telom. Z neskončnim hrepenenjem pričakuje večera, in biva z živo nado v Jozefinini sobi. Že se mu posreči zazibati se s strančico v tihe senje, kar se razlega deveta ura in komaj se zadnji udarec razgubi, jame že zopet plunka lahno zvoneti in doni naposled v polnih akordih. Ko potihne njegova strančica, omolknejo tudi čarobni zvuki, bleda, leskeča se svetloba vzleti tudi sedaj memo njega, v

Na Tirolskem so pri volitvah za državni zbor zmagali konservativni kandidati. Ustavoverci so se tolažili, da njihovi kandidati dobé zdatne manjšine, pa so vjeli še manj glasov, kakor pri zadnjih volitvah.

Hrvatski sabor se 19. oktobra zopet prične.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča, da Pavlovič in Ljubobratič sta se s Kleka, kjer sta zgubila veliko ljudi, podala na Popovo polje in tam se vtaborila. Iz tabora napadata turške kraje v okolici. 5. t. m. sta požgala Šitarac pa Bior, 6. t. m. sta prijela Bučijo, pa sta se morala pred turško vojsko umakniti nazaj v tabor. 800 Banjancev in Radujncev pa je ravno tisti dan vzelo Ljubinj in Turke pregnalo. Padlo je na obeh straneh okoli 134 ljudi.

8. t. m. je pri Drinu 1100 vstajnikov prijelo Turke, katerih je bilo 180 usmrtenih ali pa ranjenih. Tudi so jim vstajniki požgali 1000 hiš in vzeli 500 ovac, 300 goved in 50 konj. Vstajnikov je bilo ranjenih in pobitih 20. Ravno ta dan so se bili sprijeli pri Zubcih.

„Istok“ objavlja neki oklic 1000 vstalih Bulgarov, ki Bulgare nagovarjajo, da naj primejo za orožje.

Srbski knez Milan bode namesto na vojsko šel k — poroki. Nevesta se je 9. t. m. spremljena od svojih sester in sorodnikov med gromenjem topov pripeljala v Beligrad in je bila od ljudstva navdušeno sprejeta. Na večer je bilo mesto razsvetljeno. Poroka bo ali jutri ali pa v sredo. Za pričo bo tudi ruski car Aleksander, kterege bo namestoval njegov generaladjutant grof Sumarakov. — Novo ministerstvo je sestavil skupštine predsednik Kaljevič. Vnanji minister bo Pavlovič, dosedanji sekcij-ski načelnik, vojni obrist Nikolić, za bogočastje profesor Bosković; pravno ministerstvo prevzame Marković, stavbeno Siravković, denarno pa Janković. Ministerstvo je zmerno liberalno in je bilo sestavljeno najbolj zaradi tega, da bode ohranilo mir.

Nemškega cesarja bode v Milanu pozdravila vsa rodbina kraljeva. Na meji ga bo pričakoval general Cialdini še z enim generalom in s tremi adjutanti. — Poznanski kanonik Kurovski je od okrajne sodnije obsojen na 2

svoji blaženosti ne more družega vsklikniti kot besede: „Jozefa! pritisni me na svoja zvesta prsa!“ — Tudi sedaj se poslovi plunka z lahnimi glasovi, dokler se njen brenk ne zgubi v dolgih, tresočih se akordih. —

Po dogodku tega večera še bolj vshičen kot prvič, se ziblje Edvard v svojo sobo. Zvesti sluga se ustraši bledega lica gospodovega ter hiti kljub prepovedi k zdravniku, ki je bil Edvardov stari prijatelj. Ta ga najde v najhujši vročini z enacimi simptomi kot takrat pri Jozefi, toda veliko nevarnišimi. Vročina se čez noč zelo poviša in on blede neprestano o Jozefi in plunki. V jutro je mirneji; kajti bor je minul, in čutil je zmiraj gotovejše bližnjo ločitev, dasiravno zdravnik ni hotel ničesar vedeti o njej. Bolnik razodene prijatelju, kaj se je oba večera prigodilo; noben ugovor hladno razumnega moža mu ne more odvrniti njegovega dozdjetja. Ko se približa večer, prihaja zmiraj slabji in prosi naposled s tresočim se glasom, naj bi ga prenesli v Jozefino sobo. Zgodi se. Z neskončno milino se ozre okoli, pozdravlja še vsak lep spomin s tihimi solzami in govori mirno, a popolnoma pripričan, o deveti uri, kot o času svoje smrti. Odločilni trenutek se

leti težke ječe, češ, da si je kot skriven delegat prilastoval škofovske pravice.

Bavarska zbornica v adresi do kralja najprvo izrazuje svoje sočutje zaradi britkih zgub, ki so zadele kraljevo rodbino; potem omenja, da ljudstvo bavarsko željno pričakuje trenutka, ko bode njegovim zastopnikom dovoljeno prošnje svoje pred kraljevim prestolom razložiti. Dosedanje ministerstvo ni hotelo, da bi bile te prošnje prišle do kralja. Nove volitve so se vršile po krivičnem volilnem redu. Ker pa prememba volilnih okrajev ni imela zaželjenega uspeha, bi bilo moralo ministerstvo odstopiti. Dežela potrebuje miru, zato želi prave bavarske vlade, kateri bosta pravo in pravica edino vodilo, da ne bo krona bavarska pravica za pravico zgubila na tujo korist, ki pa nikakor ni splošno nemška. Adresa konečno opominja kralja, da naj, kakor umrli Maks, reče, da hoče mir imeti s svojim ljudstvom in da naj zaradi tega ministerstvu dá slovo.

Skušaje preteklih let so rodoljubno stranko zmodrile. Ona nič ne omahuje, poslanci so med seboj složni in edini ter o namenih svojih strogo molče. Kar o tih namenih čenčajo liberalni listi, je vse izmišljeno in jasno priča, da med rodoljubnimi poslanci ni izdajice. Vse navdaja trdna volja storiti svojo dolžnost, kakor so volilec svojim obljubili, naj se zgodi, kar hoče. Dunajski „Pressi“ se telegrafuje, da ministerstvo še ne ve, kaj bi storilo, ali odstopilo ali pa razpustilo zbornico. Liberalne „Münch. Nachr.“ pa poslancem svoje stranke svetujejo, da naj zapuste zbornico, če bi rodoljubna stranka ovrгла volitev kakega liberalca, da bode dežela zvedela, da zadeve bavarske obravnavajo podložniki rimski, ne pa svobodni državljani bavarski. Kaj moreta judovski lastnik in pa iz Magdeburga prišli vrednik omenjenega lista pač vedeti o dolžnostih bavarskega državljana? Pa judje in prusaki so predrzni, naj že bivajo na Avstrijskem ali pa na Bavarskem. — Porotna sodnija v Muihovem je vrednika bavarskega „Vaterlanda“, dr. Sigl-a, ki je bil tožen, da je razžalil kneza Bismarka, za nek rivega spoznala. Nazoče ljudstvo je to rarsodbo sprejelo z veliko radostjo.

Na Španjskem je zopet grdo vreme krivo, da San Sebastian od Alfonsistov ne dobi nobene pomoči. — 6. t. m. so Karlisti vpričo Don Karlosa bombardirali Pampelono, pa so bili od posadke (?) prisiljeni umakniti se.

bliža, vsem veli iti ven poslovivši se od njih, samo zdravniku ne, ki hoče vsakako pri njem ostati. In zamolklo se razlega deveta ura iz grajskega stolpa; Edvardovo obličje se razjasni, še enkrat žari na bledem licu globoko ginjenje. „Jozefa!“ vsklikne divno vshičen. „Jozefa! pozdravi me še enkrat pri ločitvi, da vem, da si v obližji in da premagam smrt s tvojo ljubavjo!“ — In plunkine strune zadone čarobno v čistih, krasnih akordih kot zmagalne pesmi in okolo umirajočega veje migljajoč oblesk. „Pridem, pridem!“ vsklikne in se zgrudi bojevaje se z življenjem. Zmiraj lahneje in lahneje pojo plunkine čisti glasi, in zdaj še enkrat vskipi zadnja telesna moč Edvardova, in ko zaspi, počijo hipoma plunkine strune, kakor bi jih bila pretrgala roka nevidne prikazni. — Zelo trepetaje zatisne zdravnik spreminulemu, ki tu leži vkljub boru kot v lahnem spancu, oči in zapusti globoko presunjen hišo. — Dolgo ne more izbrisati si iz spomina te ure in tih molk vlada o zadnjih trenutkih prijateljevih, da enkrat razodene v veselejšem položaju nekterim prtijateljem dogodek onega večera ter ob enem pokaže plunko, ki jo je bil obdržal kot poslednji dar umrlega.

Grški kralj je z vso rodbino iz Krfa prišel v Atene, da sprejme svojega svaka princa Waleskega. Tudi bode moral skoro gotovo skrbeti za novo ministerstvo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 10. okt. Res človeka srce bolj — ne, jeza ga tare, če sliši in bere o dolgi rajdi požarov, ki zadevajo naše kmete. Zakaj ga tare jeza, včasih tako velika, da preмага in zadušit čut usmiljenja do nesrečnežev, katerim ogenj do malega vse uniči? Zato, ker bere in zve, da pogorelci po večem niso zavarovani bili, dasiravno je dandanes ves svet že preprežen po zavarovalnicah, dasiravno do zastopa kake zavarovalnice nima skoro nihče uro daleč in dasiravno mu agenti po večkrat na leto celó v hišo prihajajo in mu prigovarjajo, naj zavaruje svoje pohoštvo. Pri vsem tem, vkljub nadležnosti in sitnosti agentov se pa najde še cele kupe posestnikov, ki niso zavarovani! Ali je to verjetno, ali je mogoče? Je res pri nas še toliko tisuč in tisuč ljudi tako zabutih, da ne morejo spoznati koristi, potrebe zavarovanja? Ali pri vsem tem človek, ki pride prosit milih darov, ker mu je vse pogorelo, ni vreden, da bi ga stresel, da mu sape zmanjka? Za par soldov na leto, ktere bi lahko prihranil si, dasiravno so časi slabi, bil bi brez skrbi, bi mirno spal in če bi ga zadela nesreča, dobil bi škodo povrnjeno, ne spravil bi ga ogenj — kakor se zdaj le prepogosto zgodi — na beraško palico, ne bi bil potem s svojo družino vred drugim v nadlego.

Jaz sicer nisem nikdar nobene sile zagovarjal, a po prikaznih, kakoršne zdaj le prepogosto vidimo, bi z veseljem ploskal kaki deželni postavi, po kateri bi bil vsak prisiljen zavarovati si vsaj pohoštvo in vse, kar ima v njem, zoper škodo po ognju. Komur noče priti prava pamet sama v glavo, temu naj se s silo, s palico vbije. Tu ne gre namreč za blagor, za škodo enega, ki pogori, marveč škoda zadene druge, posebno občine, ktere morajo potem po svoji krivdi nesrečnega z rodovino vred preskrbeti, kajti živ ne gre nihče pod zemljo. Kaj bi bilo, če bi n. pr. pogorela cela vas in bi posestniki, na zemljiščih že tako več del zadolženi, prišli ob vse! Ali bi bilo potem kaki srenji mogoče pomagati jim vsaj za silo? Jaz mislim, da ne, ker je srenjam že težko preživiti one nesrečneže, ki niso po svoji krivdi prišli ob zmožnost, si toliko prislužiti, da bi si življenje hranili.

Zato jaz tu očitno izrečem: Ako bi prišel k meni kak pogorelec, ki je po ognju ob vse prišel, ker ni bil zavarovan, — ne vem, kaj bi storil, ali bi mu kaj podaril, ali pa mu vrata pokazal; ne stavim, da bi ne bila jeza zaradi take nemarnosti hujša od usmiljenja do reveža. Če naš kmet ne zaupa že tujim zavarovalnicam, saj imamo tudi domače, kakor ste „Slovenija“ in „Slavija“.

Iz Ribnice, 6. oktobra. V „Sl. Narodu“ št. 220 neki „Sodržan“*) na moj zadnji dopis odgovarja. Neznansko ga boli in bóde, da se kdo še predrzne v časopisih o ranjcem župniku kako besedico hvale izgovoriti in za-nj potegovati se. Sklicevaje se na znani pregovor: „Da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona“, — pošilja za ranjcem v grob še nekaj klobut; menda misli, da ga živega poprej še ni zadosti žalil. Toraj se pa tudi od te plati zvona ne glasi resnica, ampak vse kaj družega;

*) Ranjki Metelko je rekel, da mož iz Sodražice se imenuje „Sodražičan“, sodržan je pa tisti, ki je iz kake sodrge.

in zato mi bode dovoljeno, da obrekovanje in debele laži dopisnikove očitno ovržem.

1. Da „ni srenjsko predstojništvo sodraško zahtevalo, naj bi se pokopalo truplo ranjcega župnika na sodraškem pokopališču, ampak da je le neki sorodnik njegov pri okrajnem glavarstvu iskal in dobil privoljenje prepeljati mrliča iz Ribnice v Sodražico“, to je gola žaltova laž. Jaz sam sem imel v rokah pismeno prošnjo do c. k. glavarstva o ti zadevi in videl sem, da je bil podpisan sodraški župan in še več družih odbornikov ondotne županije. Tudi sem potem videl odgovor ali pismeno privoljenje c. k. glavarstva, ki je bilo poslano srenjskemu predstojništvu, in ne drugemu. Dopisnik bi moral vsaj toliko spoštovanja do slovenskega časopisja imeti, da ne bi v narodne liste laži sporočal, ker s tem se časniki spravljajo v slab kredit. Svoje grizeče vesti z lažmi pa tudi gotovo ne bo nikdar utolažil.

2. Stric dopisnik „Sodržan“ — zunaj Sodražice — med družim tudi prav milo zavajka, da Sodražani „vže celih 25 let, — to je, od kar je bil prišel g. Lesjak, — niso imeli miru, kojega so nekaj angeli oznanovali“. To ti je moral biti grozovita zver, oni ranjki Lesjak, bi kdo lahko mislil; kajti kdor dragi mir krati ljudem, je gotovo zloben sovražnik človečanstva. Je pa to res tako bilo z g. Lesjakom? Odgovor o tem je dala neštevilno zbrana množica sodražkih faranov v dan pogreba. Zakaj so tako silovito jokali — ne jokali — vpili, roke sklepaje kviško vili kot znamenja presilne žalosti? To gotovo ne zato, češ, ker smo se znebili sitnega nadležnika, kateri nam je spodjedal mir skoz 25 let. V takem slučaju bi bilo moralo biti nasproti le splošno veselje. Veselih pa je bilo tačas le kakih pet zagrizenih obrazov, med temi menda najbolj naš pobožni stric „Sodržan“; se ve, da njihovo veselje bi bilo še večje, če bi bil ranjki umrl še le po prestanem zaporu. O Kristusovi smrti, ko so žalovala nebesa, vsa narava in pravični, so se vendar le tudi veselili nekteri, namreč zagrizeni farizeji, češ, zdaj smo ga spravili s poti, ki nam ni dal miru, ki nam je vedno grehe očital. In Herodija je hrepenela po glavi Janeza Krstnika prav zato, ker je svetnik z ostrim svarjenjem „njen mir“ kalil. Taki ljudje, kot so bili zoprniki ranjcega g. Lesjaka, niso imeli nikoli miru in ga ne bodo imeli; kajti pravi mir nosi človek v srcu seboj.

Kar nas je bolj starih, pa tudi vemo, da je že od nekaj tam bilo nekaj ljudi, ki so vedno radi nasprotovali duhovnikom. Tako na pr. župniku Kalčiču; tako še prej njegovemu predniku Bučarju, postavnemu in veljavnemu možaku, kterege so zaničljivo imenovali „grajsko pestrno“, ker je bil poprej učenik grajskih otrok v Ribnici; pomagal si je proč, da je le mir imel. Po tem takem ni bilo miru v Sodražici tudi pred prihodom g. Lesjaka, tudi pred 25 leti ne. Kdo je pa mir kalil? — Taki tiči, ki so bili tudi sedaj zoprniki ranjcega župnika. To so tisti „možaki“, o kterih „Narodov“ dopisnik pravi, „da so včasih ranjcemu se spodobno uprli, za kar jih je neprenehoma tožaril, dokler je ravno v tožbi konec storil“. Spodobno upiral se mu ni nikoli nobeden. Dobrih mož svéte je zmeraj rad poslušal in sprejemal, in so se lepo zmeraj ž njim porazumeli, zoprniki pa so se obnašali ven in ven surovo, nikoli ne spodobno.

3. Laž je, da je skoro vsak kaplan zaradi g. Lesjaka nevoljen moral zapustiti sodraško službo. Pač je pa res, da ga menda ni duhovnika, kateri bi čas, ki ga je preživel med Sodražičani, štel v posebno srečno dóbo svo-

jega življenja. Pa to ne zaradi župnika. Imel je res ranjki tudi nekaj, bi rekel, tako imenovanih „šolskih muh“, kot sploh ljudje, ki so se mnogo s posebno vnemokdaj s šolo pečali; strasten pa ni bil. Nekteri gg. kaplanov so bili po več, celo do 9 let, pri njem, ter v lepem porazumljenji; so na boljše službe dospeli, radi zopet k njemu nazaj prihajali, in on jih je vselej z veseljem in obče znano dobrovoljnostjo sprejemal. Ako pa vendar ve dopisnik n. pr. za tacega kaplana, s katerim je bil ranjki župnik navskriž, — no, naj pa tudi izvrši težki dokaz, na kateri strani je vendar bilo več krivde? —

„Naj dobomo dobrega g. župnika, ki bo ravnal z nami po pravici in po postavah katoliške cerkve, videli boste, da ga bomo lepo spoštovali in radi ubogali“, zdihne nazadnje pobožni „Narodov“ dopisnik. K tem čudačudnim besedam bi se dala cela rešta opazek dostaviti; pa ker nočem tudi jaz stricu dopisniku tako dolgo pogrešanega miru kaliti, dostavim le samo to, v kakem stanu je pred 25 leti g. Lesjak Sodražico dobil. Veliko jih je bilo po 20 do 30 let starih, ki niso bili še pripravljani in podučeni za ss. zakramente, se ve — le zaradi tega ne, ker niso slusali poprejšnjih duhovnikov. Spreobrnjenje je bilo splošno, ko je ranjki začel delovati; ljudstvo sploh vse je bilo veselo novega, gorečega duhovnega pastirja, skoro sploh vsi od kraja so delali vélike spovedi; služba božja postala je vsa novo oživljena. Vpeljal je bratovščino sv. R. T., sad je bil očiten in zares velik. Cerkev zanemareno je mnogo olepšal, posebno si prizadjal za lepo petje in orgljanje. Vsa leta je vsako nedeljo bil po dvakrat na leci, in potem je vselej še po litanijah posebej imel krščanski nauk za mladino. Katehet je bil tako izvrsten, da le malo mu enacih; kajti podučevanje otrok je bilo takorekoč živelj njegov. Šoli idrijska in postojnska, kjer je deloval kot katehet in vodja, ga imate vedno v blagem spominu. V narodnem obziru bil je vedno iskren rodoljub, vpisan v vsa znamenitnejša narodna društva, sodraškemu bralnemu društvu prvi podpornik. Bil je z eno besedo kot duhovnik — bom rekel — z dopisnikom — mož prav „po postavah katoliške cerkve“, kot narodnjak nemčurjem in njihovim privržencem sodraškim in drugim trn v očeh; v domači obhoji je bil priljuden, prijazen, dober do vsacega; v njegovi družbi bilo je vselej kratkočasno; do ubozih posebno usmiljen, z otroci zlasti ves domač in posebno ljubljeno od njih. Nevolja ga je na hip minula; sovraštva ni poznal. Priča njegove blagosrčnosti je dovolj to, ker je zdaj še prav zadnji čas svoje tožnike izgovarjal, da niso mislili tako hudo ž njim; tako je meni samemu govoril. Največa slabost njegova — bi rekel — je bila ta, da je vsacemu hinavcu prehitro rad vse verjel; to so tudi nasprotniki njegovi dobro vedeli in si znali to slabost v prid obračati. Ako bi bil toraj ranjki Lesjak, kakor piše stric Sodržan, „že davnej kje drugje“, bi bilo to tudi po naših mislih prav; se ve, da mi ne mislimo tacega kraja, kakor vrli stric, ampak višo in boljšo službo. Taka bi se mu bila spodobila že davno zaradi njegove zmožnosti in delavnosti. Pa je že taka; nekteri smo vstvarjeni le za trpine na svetu, in tak je bil tudi ranjki. Premnogo vžaljen in bolehen, silnih skrbi potrj zlasti zdaj zadnji čas ni očesa zatislil cele noči. V življenji tedaj zaresno ni imel miru; misliti bi bilo, da ga bodo vsaj mrtvega v miru pustili; pa tudi tega ne! Tako svet plačuje. Toraj pa tem bolj zanesljivo upajmo, da mu je ves obilni trud vse bolje povrnil — Bog!

Domače novice.

V Ljubljani, 12. oktobra.

(Dimitzzeve „Geschichte Krains“) je ravno kar izšel III. dela prvi snopič, ki obsega na 9 polah zgodovino od vladinega nadstopa nadvojvode Karola na notranjem Avstrijskem do Leopolda I. (1564—1657.) V ta čas padejo boji slavnega rojaka našega, grofa Herberta Auersperga, s Turki, pa notranji prepiri med katoličani in protestanti, ktere je nadvojvoda Karol v svojih deželah skušal zopet pridobiti katoliški cerkvi. Kakor je g. pisatelj v predzadnjem snopiču naznanil, pride na svetlo še III. dela 2. snopič, pa IV. in V. del, vsaki po 2 snopiča. Delo bo segalo do konca francoske vlade v Iliriji (1813) in bode koncem tega leta dovršeno. Vsaki snopič, ki obsega 6—7, nekateri tudi več tiskanih pol, stane 1 gl., in se dobiva v Kleinmayrovi tiskarni.

(O „turškem listu“.) Naši bralci nam bodo gotovo radi verjeli, da, kedar koli vzamemo pero v roke odgovarjati nemčurskemu spačku na njegove puhle in surove napade, storimo to z nekakim premagovanjem samega sebe, s takim občutkom n. pr., s kakoršnim gre župan v gostilnico pijance mirit. Še bolj se nam studi, ako smo prisiljeni svojim bralcem podati kak stavek iz „turškega lista“, ker vemo, da jim s tem ravno tako slabo vstrežemo, kakor da bi jim prinesli že par tednov v zemlji ležečo mrhovino na mizo. Ali k temu nam neizrekljivo studečemu se delu smo včasih primorani, ker sicer bi naši bralci ne mogli verjeti, da „turški list“ res tako smrdljivo robo svojim bralcem prinaša. Fi donc! Naj tekne njim, mi nismo tisti krokarji, kteri mrhovino pobirajo in se ž njo masté. Zato tudi ne moremo premagati se tako daleč, da bi le nekaj one smrdljive, kar je je „turški list“ zadnje dni iz svojih in drugih gnojišč izkidal, svojim bralcem podali, še manj se moremo spuščati v prepir s človekom, ki je pod „turškim listom“ kot vrednik podpisan, čega zagovornik se je pa priporotniški obravnava na vso moč ustavljal temu, da bi se brala pisma o njegovi preteklosti. Dokler nam tedaj stavite kot odgovornega vrednika nasproti **zavoljo nemoralnega, naravnost pohujšljivega obnašanja** od c. kr. službe odstavljeno človeku podobno stvar, tako dolgo se ne moremo meniti z vami; zato na vse, kar je to človeče iz raznih gnojnic skidalo, da bi s tem osmradiło može naše stranke, ne odgovorimo nič drugega, ko to: S „turškim listom“ in vrednikom njegovim govorimo le po hlapcu, ki ima zavihana rokala — — — če se ne bo branil znanstva s tem človekom.

(O cerkvenem obiskovanji) mil. kneza in škofa dr. Pogačarja, piše „Pol. Corr.“, da bodo vsled njega duhovniki imeli dovolj opraviti, če bodo hoteli zadostiti svojim dolžnostim. „P. C.“ piše, kakor da bi bilo to kaj čisto novega in ne ve, da taka obiskovanja so bila že od zbora tridentinskega zapovedana, ker so za razvoj življenja cerkvenega jako koristna. Mil. knez in škof tedaj pri tem obiskovanji ravna po prav po cerkvenih postavah, in zato se duhovščina dela ne boji, marveč bo prav vesela, če bodo škof sklicali tudi škofijsko sinodo, ki je v sedanjem, cerkvi tolikanj nasprotnem času še veliko važnejša nego kanonično obiskovanje in ki bi morala po določbi tridentinskega zbora biti vsako leto.

(Novo pokopališče) pri sv. Krištofu je bilo v nedeljo od preč. g. stolnega dekana Jožefa

Zupana blagoslovljeno. Nazoči so bili vsi gospodje fajmoštri ljubljanski in čez 5000 ljudi.

(Duhovske spremembe) v goriški nadškofiji: Č. g. Tom. Čerin, kapl. v Ročinji, gre za vik. v Vedrijan, na njegovo mesto pride č. g. Jož. Kodelja iz Topoljana. Č. g. Jan. Flap, špiritval v centralnem semenišču, je postal učenik cerkvene zgodovine in prava. V. č. g. dr. Jož. Gabrijevčič, prof. bogosl., bode zopet začasno špiritval. P. n. g. Peter Kobal je dobil dekanjsko faro Bovec in je bil 5. t. m. investiran. C. g. Jožef Mlekuš, kaplan v Tominu, gre za administratorja v Nemške rovté.

Poslano.

Vsem svojim prijateljem in znancem, koleginjam in kolegom iz „dramatičnega društva“, bratom „Sokolom“, pri kterih mi zarad kratkega odpusta ni bilo moč osebno posloviti se, dalje vsem podpornikom in prijateljem slovenskega gledišča, posebno pa vrli naši mladini, ktera mi je opetovane drage mi dokaze ljubeznjivega čislanja poklonila, kličem, odhajajoč v sosednji nam Zagreb, prisrčno: Z Bogom! Na zdravje! Živili!

V Ljubljani 10. okt. 1875.

Josip Noll.

Milodari za ercegovske in bosniške rodbine.

Iz Ljubljane: Pri valetu gosp. Nollija nabrano 21 gl. 36 kr. Neimenovana je poslala po gospej B. Kogelj 30 gl. in 30 funt. šarpije. Neška Jevačič 1 gl. Ivana Hribar 1 gl. Liza Safran 1 gl. Fr. Safran 1 gl. manjši znesek veselice 58 gl. 22 kr. — Iz vremeske fare: J. Vidmar, župnik 1 gl. V. Klobus, kaplan 1 gl. B. Pegan, učitelj 1 gl. J. Dekleva, župan 1 gl. J. Dekleva st. 1 gl. A. Dekleva 1 gl. J. Dekleva 1 gl. J. Valenčič 1 gl. J. Tosti 1 gl. J. Megajne 1 gl. J. Dnič 1 gl. v manjših zneskih 3 gl. 69 kr. Č. Stan. Šranc, župnik v Hotiču nabral 7 gl. Č. opr. J. Parapat v Vranji Peči nabral 10 gl. J. Kokalj na Vranskem 1 gl. n. iz Litije 1 gl. — Iz Logatca: Franjo Zmrzlikar 50 kr. Vekoslav Janeš 1 gl. Arko 1 gl. Siherl 1 gl. A. Hladnik 1 gl. M. Hladnik 1 gl. J. Hladnik 1 gl. Matija Kavčič 1 gl. G. Kavčič 50 kr. Jože Gostiša, 1 gl. E. Ermarkora 1 gl. A. Jereb 1 gl. P. F. 1 gl. Miha Gostiša 1 gl. Pupis 1 gl. gospa Polaj 1 gl. A. Candusso 1 gl. Anton Skala 1 gl. J. Lenasi 50 kr. A. Marinko 1 gl. Petrič 1 gl. L. Köröskényi 50 kr. Konič 50 kr. Milavc 1 gl. M. Petrič 1 gl. M. Uršič 50 kr. Jenčič 80 kr. J. ev. Lenasi 50 kr. J. M. L. 50 kr. J. Hodnik 50 kr. C. K. G. 50 kr. Teršar 50 kr. M. Šemerlj 50 kr. Jan. Jerina 50 kr. F. Širca 50 kr. M. Haring 50 kr. Rihar 60 kr. J. Jurca 50 kr. J. Zavrtnik 50 kr. J. Mihevec 50 kr. Jera Marinko 60 kr. Matija Mihevec 50 kr. M. Rupnik 50 kr. Trepal 50 kr. J. Mohelič 50 kr. družba 50 kr. Šuštar 50 kr. J. Slabe 40 kr. M. Gorjanec 40 kr. Marija Mihevec 40 kr. M. Kogoj 40 kr. J. Milavec 34 kr. A. Molk 20 kr. J. Gruden 20 kr. Miha Jerina 20 kr. G. Cempre 20 kr. A. Mašek 20 kr. Fr. Gostiša 20 kr. M. Jerina 16 kr. A. Petkovšek 20 kr. J. Mivšek 20 kr. A. Matelič 20 kr. Peter Ebenberger 20 kr. A. Cadore 1 gl. F. Peršar 40 kr. J. Nagode 20 kr. V manjših zneskih 5 gl. Iz Ormuž a čisti donesek dobrodelne besede 70 gl. Iz Goč pri Ipavi: J. Uršič 1 gl. J. Vertovec ml. 40 kr. M. Vidrih 1 gl. A. Ferijančič 1 gl. L. Žgur 50 kr. F. Vidrih 50 kr. Habe st. 2 gl. M. Natlačen 1 gl. J.

Ferjančič 1 gl. A. Stemberger 1 gl. F. J. M. 88 kr. V manjših zneskih 2 gl. 62 kr. Iz Grosupljega: Anton Košak 1 gl. Franjo Košak 1 gl. Alojzij Vidmar 1 gl. J. Matjažič 50 kr. Anton Mazik v Šmajji 1 gl. Anton Bavdek iz Udmeta 2 gl. Martin Petrič iz Ljubljane 2 gl. Slovenska čitalnica v Gorici 108 gl. 50 kr. France L. v Ljubljani 2 gl. C. Pleiweis v Kranji eno balo kocev.

Prejšnji izkazi 1408 gl. 73 kr. Skupaj 1797 gl. 70 kr.

Odbor se srčno zahvaljuje vsem darovnikom, posebno visokemu kranjskemu deželnemu odboru za darovane ženske obleke iz prisilne delavnice ter prosi še milodarov

Ljubljanski podpiralni odbor:

J. N. Horak, Dr. J. Vošnjak,
predsednik. denarničar.

Opomba: Ker se tekom prihodnjega tedna na Dunaj k državnemu zboru odpeljem, naj se milodari blagovolé odslej pošiljati odborovemu predsedniku g. J. N. Horak-u.

Dr. J. Vošnjak,
denarničar.

Listnica opravištva.

Č. g. A. V. kapl. v Ž. Da — vse plačano. Naročeno dotičnim izročili.

Č. g. Ad. P. bogosl. v Kl. Poslana naročnina zadostuje do 31/10 t. l.

Č. g. Fr. K v Kl. Nič se ne motite; do 30/9 je vse plačano.

Č. g. J. N. Č v L. Nikakor ne po Vašem! 18/5 ste plačali 7 gl. 50 kr., tedaj za pol leta preveč, za celo leto premalo.

Č. g. L. P. v K. Pravite: Jezil sem se, ker. Mi pa mislimo, da ravno zarad tega nimate pravice se jeziti, ker...! Pol drugo leto list prejemat in pol drugo leto pozabiti naročnino poslati — no, saj veste: Klein Geld zu haben ist keine Sünde, aber sehr unbequem, je neki častnik rekel!

Eksekutivne dražbe.

13. okt. 3. Tom. Matjažič-ovo iz Tomelj (2130 gl.). — 3. Tone Vodnjak-ovo iz Studenca (1876 gl.), oba v Senožečah 3. Jak. Miklavčič-ovo iz Trnovca (1035 gl.) v Metliki. — 3. Mart. in Marije Papež-ovo iz Vel. Lipja (299 gl.) v Žužemberku. — 2. Matija Kikelj-ovo iz Matene (160 gl.). — 2. Jan. Drežek-ovo iz Slivnice (146 gl.). — 2. Jože Jarc-ovo iz Preske (3114 gl.). — 2. Matija Peternel-ovo iz Žleb (2469 gl.), vse v Ljubljani. — 2. Jan. Cankar-ovo iz Polh. gradea (1985 gl.). — 1. Ant. Butin-ovo iz Podlpe (2710 gl.), na Vrhniki. — 2. G. Konobel-ovo iz Šentmihala (786 gl.). — 2. Jak. Čeč-ovo iz Vel. Brd (2069 gl.). — 2. Jože Srebotnik-ovo iz Šentmihala (1030 gl.), v Senožečah. —

14. okt. 3. Mart. Ukšinič-ovo Krmačina (2675 gl.). — 3. Matija Malenšič-ovo iz Radoviča (2676 gl.), oba v Metliki. — 3. Jože Prešern-ovo iz Semiča (60 gl.) v Metliki. — 1. Tone Slak-ovo iz Biča (732 gl.) v Zatični. — 3. Jan. Cegnar-ovo iz Žabnice (3000 gl.) v Loku. —

15. okt. 3. Ane Kolbezen-ovo iz Črnomlja (220 gl.). — 3. L. Trše-ovo iz Črnomlja (520 gl.), oba v Črnomlju. — 2. Jože Smrdel-ovo iz Kala (1735 gl.) v Ljubljani. — 1. M. Medved-ovo iz Močil (210 v Črnomlju). — 2. G. Pečavar-ovo iz Toplega verha (625 gl.). — 2. J. Kožafina-ovo iz Vel. Brusnic (680 gl.), oba v Rudolfovem. —

Telegrafične denarne cene 11. oktobra.

Papirna renta 70.05 — Srebrna renta 74. — 1860letno državno posojilo 111.80 — Bankine akcije 923 — Kreditne akcije 208.90 — London 112.30 — Srebro 102.20. — Ces. kr. cekini 5.33. — 20Napoleon 8.96.

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,
tik železnega mosta v Ljubljani,

priljubljen toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so: 1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri grlobolenji (difteritis). (74—4) 2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vsih do zdaj znanih prahov najboljši. 3. Salicilna univalna voda zoper vse kožne izpušaje. 4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nog.

Natisnili Blasnikovi dediči v Ljubljani.